

Medborgarförslag på namnsättning.

I år är det 150 år sedan två av bygdens stora föddes vilket Västernärkes hembygdsförening uppmärksammat i en utställning på hembygdsgården Högan. Dessa två är fotografen Sophie Janson, och Johan Gunnar Andersson (Kina-Gunnar).

Intresset var stort, kännedomen om dem var i hög grad varierande. Därför har hembygdsföreningen ett förslag för att göra deras namn och gärning mera allmänt kända.

Sophie Janson 1874-1981

Sophie startade sin karriär 1908 med en ateljé i Örebro, men redan 1909 började hon att fotografera i Fjugesta. 1912 flyttade hon till Fjugesta. Hon arbetade där i nästan femtio år som en tidig reportagefotograf på sin cykel, utöver sitt arbete i ateljén.

Hon fotograferade allt: människor, levande som döda, djur, hus och hem och allehanda händelser i västernärke. Hon samarbetade med den växande industrin med fotografering för kataloger. Knappast någon annan bygd är så väldokumenterad av en enskild fotograf som Lekeberg.

Hennes fotoarkiv och sittningsböcker finns kvar och består av cirka 25 000 glasplåtar och filmnegativ som hon skänkt till hembygdsföreningen.

Johan Gunnar Andersson (Kina-Gunnar) 1874-1960

Johan Gunnar Andersson växte upp på Östa i Lekeberg. Efter studier i geologi och även paleontologi och arkeologi deltog han i den första svenska expeditionen till Antarktis. Han är en av de få som där har lyckats överleva en oplanerad övervintring. Han har där också fått en ö uppkallad efter sig, Andersson Island.

Som professor blev han chef för Sveriges geologiska undersökning, SGU. 1914 blev han utsedd att vara rådgivare åt kinesiska regeringen för att förbättra järnbrukshanteringen och bygga upp den kinesiska National Geological Survey, dvs Kinas motsvarighet till SGU och kom att arbeta i Kina i 11 år.

Mitt i Kinas historiska centrum upptäckte han helt okända förhistoriska kulturer från tiden 5000-3000 före vår tideräkning. Han gjorde som pionjär även arkeologiska utgrävningar i andra delar av Kina. I Yangshao Culture Museum som öppnade 2011 finns fynd från utgrävningarna och där finns han som staty. Delar av fynden skickades till Sverige och kom senare att utgöra grunden för Östasiatiska museet som han grundade och också var chef över.

Han är även berömd för sin roll i upptäckten av en underart till människan, Pekingmänniskan.

Han var också en av grundarna till Västernärkes Hembygdsförening och var 1931 redaktör för Risebergaboken där han lyckades få ett antal författare och kulturpersonligheter att medverka, bland andra Selma Lagerlöf och Verner von Heidenstam.

Förslag

Att Lekebergs kommun uppmärksammar dessa två personer genom att exempelvis namnge en plats, väg eller annat ställe inom kommunen. För namnsättning skriver kommunen på sin internetsida om Namnsätta gator och vägar: "Försök att hitta namn med lokal, historisk, kulturell eller geologisk anknytning".

Båda dess personer lever mycket väl upp till kriterierna och deras mångåriga gärning förtjänar mer än väl att uppmärksammas.